

ΕΚΘΕΣΗ

Επί του κειμένου εργασίας «Άσκηση του εκλογικού δικαιώματος κατά τις γενικές βουλευτικές εκλογές από τους Έλληνες εκλογείς που διαμένουν στο εξωτερικό»

I. Εισαγωγή

A. Το άρθρο 1 παρ. 3 του Συντάγματος αναγορεύει πανηγυρικά το λαό σε πηγή όλων των εξουσιών. Υπό την ευρεία έννοια του όρου ο λαός αποτελείται από το σύνολο των πολιτών (όσων δηλαδή έχουν την ελληνική ιθαγένεια), ενώ υπό τη στενή έννοια ταυτίζεται με το εκλογικό σώμα, με όσους δηλαδή από τους πολίτες διαθέτουν το ενεργητικό εκλογικό δικαίωμα.

Ωστόσο η απόκτηση και η νομική ικανότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος δεν ταυτίζεται με τη δυνατότητα πραγματικής άσκησης του, καθώς το εκλογικό δικαίωμα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, ασκείται με την αυτοπρόσωπη εμφάνιση του εκλογέα στο οικείο εκλογικό τμήμα της εκλογικής περιφέρειας, στον κατάλογο της οποίας είναι γραμμένος.

Επομένως, οι Έλληνες που διαμένουν ή βρίσκονται στο εξωτερικό την ημέρα διενέργειας των εκλογών βρίσκονται σε πραγματική αδυναμία άσκησης του εκλογικού δικαιώματός τους με αποτέλεσμα να εγείρονται αμφιβολίες για το σεβασμό της λαϊκής κυριαρχίας και της αρχής της καθολικής ψηφοφορίας από την ισχύουσα νομοθεσία η οποία αγνοεί την κατηγορία αυτή των εκλογέων.

Μολονότι το άρθρο 51 παρ. 4 εδ. β' του Συντάγματος παρέχει πλέον στο νομοθέτη τη δυνατότητα να προβεί σε ρύθμιση που θα επιτρέπει την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που βρίσκονται έξω από την επικράτεια, μέχρι σήμερα το θέμα παραμένει αρρυθμιστο, σε πλήρη αντίθεση με το σύστημα που υιοθετεί το Σύνταγμα για την προστασία των αποδήμων Ελλήνων (άρθρο 108 του Συντάγματος).

Ως εκ τούτου προφανής είναι η ανάγκη για την ψήφιση νόμου που να παρέχει σε ένα σημαντικό αριθμό εκλογέων τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις βουλευτικές εκλογές, ασκώντας το εκλογικό τους δικαίωμα.

B. Ιδιαίτερη σημασία στη διαμόρφωση του περιεχομένου των σχετικών ρυθμίσεων έχουν οι θέσεις που έχει διατυπώσει το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού το οποίο βάσει του Ν. 3480/2006 αποτελεί γνωμοδοτικό και εισηγητικό προς την Ελληνική Πολιτεία όργανο. Οι θέσεις αυτές συνοψίζονται σε δύο σημεία:

α. Στη δημιουργία εκλογικών περιφερειών αποδήμων έτσι ώστε οι απόδημοι να εκλέγουν τους δικούς τους εκπροσώπους.

β. Στην δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος στις βουλευτικές εκλογές με επιστολική ψήφο.

Η υιοθέτηση των θέσεων προϋποθέτει την πλήρη συμφωνία τους με τους τιθέμενους από το Σύνταγμα περιορισμούς και ειδικότερα με τη μυστικότητα της ψηφοφορίας, με την ταυτόχρονη διενέργεια σε όλη την Επικράτεια, και με τον τρόπο υπολογισμού του αριθμού των βουλευτών κάθε εκλογικής περιφέρειας. Προϋποθέτει επίσης την πρόβλεψη όλων εκείνων των διαδικασιών που διασφαλίζουν την ομαλή και αποτελεσματική άσκηση του εκλογικού δικαιώματος του απόδημου εκλογέα, με την κατά το δυνατό αποφυγή παρεκκλίσεων από τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών.

Γ. Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω παρατηρήσεις το παρόν σχέδιο νόμου κινείται στους ακόλουθους άξονες:

α. Στις υπάρχουσες εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού προστίθενται τρεις ειδικές εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού.

β. Καταρτίζεται ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων για κάθε εκλογική περιφέρεια εξωτερικού, προκειμένου να είναι ευχερής ο υπολογισμός των βουλευτών που θα εκλεγούν από τους αποδήμους.

γ. Δικαίωμα ψήφου παρέχεται σε όσους είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους δήμου ή κοινότητας του Ελληνικού Κράτους και δηλώσουν ότι επιθυμούν να ψηφίσουν στην εκλογική περιφέρεια εξωτερικού που διαμένουν.

δ. Για κάθε εκλογική περιφέρεια εξωτερικού καταρτίζεται ξεχωριστό ψηφοδέλτιο συνδυασμών και υποψηφίων, όπως και στις εκλογικές περιφέρειες εσωτερικού.

ε. Προβλέπεται διαδικασία ψηφοφορίας η οποία ελάχιστα διαφέρει από την προβλεπόμενη στη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών.

στ. Για τους εκλογείς που το επιθυμούν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος με επιστολική ψήφο.

II. Ειδικό Μέρος

Άρθρο 1

Με την εισαγωγική έκθεση του σχεδίου νόμου προστίθενται στις ήδη υπάρχουσες εκλογικές περιφέρειες τρεις εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού (Αμερικής, Ευρώπης και Ασίας-Αφρικής Ωκεανίας). Σκοπός της διάταξης αυτής είναι να δοθεί στους αποδήμους η δυνατότητα να εκλέγουν τους δικούς τους αντιπροσώπους, ικανοποιώντας έτσι το αίτημα για εγγύτητα του εκλογέα προς τον βουλευτή που καλείται να τον εκφράσει. Η δυνατότητα δημιουργίας των ειδικών αυτών εκλογικών περιφερειών εξωτερικού συνάγεται από την συνδυαστική ερμηνεία των άρθρων 51 παρ. 2 και 54 του Συντάγματος, δεν αντιφάσκει δε με αυτό διότι ο καθορισμός του συνολικού αριθμού των εκλογικών περιφερειών και του μεγέθους καθεμίας από αυτές ανήκει στην αρμοδιότητα του κοινού νομοθέτη.

Η δεύτερη παράγραφος του παρόντος άρθρου ικανοποιεί την απαίτηση του Συντάγματος για υπολογισμό των βουλευτών που θα εκλέξει ορισμένη εκλογική περιφέρεια με βάση το νόμιμο πληθυσμό της. Τούτο επιτυγχάνεται με την υιοθέτηση του ειδικού δημοτολογίου αποδήμων το οποίο προβλέπεται να καταρτισθεί για κάθε ειδική εκλογική περιφέρεια, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο επόμενο άρθρο. Το δημοτολόγιο αυτό αποτελεί τρόπο απογραφής κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 54 παρ. 2 του Συντάγματος.

Άρθρο 2

Στο άρθρο αυτό τίθενται οι βασικές παράμετροι για την διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του ειδικού δημοτολογίου αποδήμων της κάθε ειδικής εκλογικής περιφέρειας. Η δημιουργία τους προϋποθέτει τη δήλωση εγγραφής των αποδήμων που είναι εγγεγραμμένοι σε δημοτολόγιο δήμου ή κοινότητας της Ελλάδας καθώς και τη συνεργασία της Πρεσβευτικής ή Έμμισθης Προξενικής Αρχής με το Υπουργείο Εσωτερικών για την οριστική κατάρτισή τους. Όσοι εγγράφονται στο ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων δεν υπολογίζονται στο νόμιμο πληθυσμό της περιφέρειας στην οποία ανήκαν. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του Π.Δ. 497/1991, ενώ κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών.

Άρθρο 3

Η δημιουργία ειδικών εκλογικών καταλόγων των εκλογικών περιφερειών εξωτερικού είναι απαραίτητη σε αντιστοιχία με τους εκλογικούς καταλόγους που τηρούνται στο εσωτερικό της Επικράτειας.

Προϋποθέσεις για την εγγραφή του εκλογέα σε αυτούς είναι:

α) Να έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και να μην έχει στερηθεί τούτου, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.

β) Να είναι εγγεγραμμένος σε εκλογικό κατάλογο δήμου ή κοινότητας εκλογικής περιφέρειας εσωτερικού.

γ) Να είναι εγγεγραμμένος στο ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων της εκλογικής περιφέρειας στην οποία προτίθεται να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα.

δ) Να υποβάλλει έγγραφη αίτηση στην Ελληνική Πρεσβευτική ή Έμμισθη Προξενική Αρχή στο ειδικό δημοτολόγιο της οποίας είναι εγγεγραμμένος, γνωστοποιώντας ότι προτίθεται να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα στην εκλογική περιφέρεια στην οποία διαμένει.

Η κατάρτισή τους γίνεται από το Υπουργείο Εσωτερικών, με αντιπαραβολή με τους γενικούς εκλογικούς καταλόγους.

Όσοι εκλογείς ψηφίζουν σε εκλογική περιφέρεια της αλλοδαπής, απαγορεύεται να ψηφίσουν σε οποιαδήποτε άλλη εκλογική περιφέρεια.

Άρθρο 4

Η ημερομηνία διεξαγωγής της ψηφοφορίας, λαμβανομένων υπόψη των μεγάλων αποστάσεων και της διαφοράς ώρας, ορίζεται με το προβλεπόμενο από τη νομοθεσία των βουλευτών Π.Δ. Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 51 παρ. 4 του Συντάγματος δεν είναι υποχρεωτική η ταυτόχρονη διενέργεια των εκλογών σε όλα τα κράτη που θα ψηφίσουν Έλληνες, αλλά αντιθέτως είναι υποχρεωτικό να διενεργηθεί η οριστική καταμέτρηση και ανακοίνωση των αποτελεσμάτων όποτε αυτό γίνεται σε ολόκληρη την Επικράτεια.

Με το ίδιο Π.Δ. ορίζεται και ο αριθμός των βουλευτικών εδρών των εκλογικών περιφερειών εξωτερικού.

Άρθρο 5

Για την πρόταση υποψηφίων ισχύουν όσα προβλέπουν τα άρθρα 32 και 34 του Π.Δ. 96/2007 για τους υποψηφίους των εκλογικών περιφερειών εξωτερικού. Ως εκ τούτου οι συνδυασμοί καταρτίζουν ψηφοδέλτιο με υποψηφίους που προτείνονται από τους εκλογείς της κάθε ειδικής εκλογικής περιφέρειας.

Άρθρο 6

Ως καταστήματα ψηφοφορίας θα χρησιμοποιηθούν κτίρια των Ελληνικών Πρεσβευτικών και Προξενικών αρχών, κτίρια ελληνικών υπηρεσιών της αλλοδαπής, γραφεία ιερών ναών της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, καθώς και καταστήματα Ελληνικών Κοινοτήτων, συλλόγων ή άλλων Ελληνικών οργανώσεων. Σε κανένα κατάστημα ψηφοφορίας ο αριθμός των εκλογέων δεν μπορεί να υπερβεί τους οκτακόσιους. Η ίδρυση καταστήματος δε συναρτάται με ελάχιστο αριθμό εκλογέων. Ο καθορισμός των εκλογικών τμημάτων γίνεται με απόφαση των Υπουργών

Εσωτερικών και Εξωτερικών και γνωστοποιείται στις Ελληνικές Πρεσβευτικές και έμμισθες Προξενικές Αρχές δεκαπέντε τουλάχιστον μέρες πριν τη διενέργεια των εκλογών.

Άρθρο 7

Οι εφορευτικές επιτροπές των εκλογικών τμημάτων της αλλοδαπής συνιστώνται κατά τρόπο όμοιο με εκείνες της ημεδαπής. Προβλέπεται απόκλιση σε ότι αφορά τον πρόεδρο της ο οποίος μπορεί να είναι κατ' εξαίρεση μόνιμος διπλωματικός ή διοικητικός υπάλληλος πρεσβειών και προξενίων πτυχιούχος Ανώτερης ή Ανώτατης Σχολής, καθώς και μόνιμος δημόσιος πολιτικός υπάλληλος άλλης Ελληνικής αρχής ή υπηρεσίας της αλλοδαπής, πτυχιούχος, επίσης, Ανώτερης ή Ανώτατης Σχολής, ο οποίος υπηρετεί στην περιφέρεια της Πρεσβείας ή του Έμμισθου Προξενείου.

Οι εκλογείς μέλη της εφορευτικής επιτροπής και οι αναπληρωματικοί τους διορίζονται από τον οικείο πρεσβευτή ή πρόξενο, ύστερα από δημόσια κλήρωση που γίνεται στην πρεσβεία ή στο έμμισθο προξενείο. Η κλήρωση γίνεται μεταξύ των εγγεγραμμένων εκλογέων στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους. Για την αναπλήρωση των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής και των μελών της εφορευτικής επιτροπής εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.

Οι στρατιωτικοί, εν γένει, δεν μπορούν να διορισθούν, ούτε ως αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής, ούτε ως μέλη των εφορευτικών επιτροπών.

Ο επόπτης εκλογών, εφόσον υπάρχουν στην περιφέρεια της πρεσβείας ή του έμμισθου προξενείου πλεονάζοντες διπλωματικοί ή διοικητικοί ή άλλοι δημόσιοι πολιτικοί υπάλληλοι μπορεί, εφόσον έχουν τα προαναφερόμενα προσόντα, να διορίσει αναπληρωτές των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής, οι οποίοι ύστερα από έγγραφη εντολή του επόπτη εκλογών αναπληρώνουν τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής όταν απουσιάζουν ή κωλύονται.

Η εφορευτική επιτροπή παραλαμβάνει από την οικεία πρεσβευτική ή έμμισθη προξενική αρχή το κατάστημα της ψηφοφορίας, την κάλπη, τα έπιπλα και σκεύη και το εκλογικό υλικό. Διευθύνει την εκλογή και μεριμνά για την ομαλή και ακώλυτη διεξαγωγή της ψηφοφορίας και τηρεί τα προβλεπόμενα για τις βουλευτικές εκλογές βιβλία και πρακτικά.

Τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής και οι γραμματείς τους ψηφίζουν στο εκλογικό τμήμα που ασκούν τα καθήκοντα τους.

Άρθρο 8

Σε κάθε Ελληνική πρεσβεία ή έμμισθο προξενείο κράτους διορίζεται ένας ή περισσότεροι επόπτες εκλογών, καθώς και αναπληρωτές τους, όταν τούτο κρίνεται, απολύτως, αναγκαίο. Ο διορισμός τους γίνεται από το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου. Ως επόπτες εκλογών διορίζονται εκείνοι που προβλέπονται από τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών. Σε περίπτωση ολιγάριθμων εκλογέων ή όταν οι αποστάσεις μεταξύ των εδρών των ανωτέρω πρεσβειών και προξενίων, είναι μικρές, είναι δυνατό να διοριστεί ένας κοινός επόπτης εκλογών για περισσότερες από μία πρεσβευτικές ή έμμισθες προξενικές περιφέρειες, ο οποίος έχει ως έδρα την πρεσβεία ή το έμμισθο προξενείο που ορίζεται από τους Υπουργούς Εσωτερικών και Εξωτερικών.

Ο διορισμός των εποπτών εκλογών και των γραμματέων τους γίνεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του Π.Δ./τος που εκδίδεται κατά την παρ. 2 του άρθρου 1 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.

Οι επόπτες εκλογών και οι γραμματείς τους είναι υποχρεωμένοι να βρίσκονται στην έδρα της πρεσβείας ή του προξενείου που διορίστηκαν δύο (2) ημέρες πριν από την ορισμένη για την ψηφοφορία μέρα προκειμένου για κράτη της Ευρώπης και τρεις (3) ημέρες προκειμένου για κράτη των λοιπών ηπείρων.

Έργο των εποπτών εκλογών είναι να επισκέπτονται τα εκλογικά τμήματα, να παρακολουθούν την ψηφοφορία, να κατευθύνουν και να επεμβαίνουν προς ενίσχυση του έργου των εφορευτικών επιτροπών και να επιλύουν αναφυόμενα θέματα. Οι επόπτες εκλογών υποβάλλουν στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και στα Υπουργεία Εσωτερικών και Εξωτερικών, έκθεσή τους σε ό,τι αφορά στην ψηφοφορία στην περιφέρεια της αρμοδιότητάς τους.

Οι επόπτες εκλογών και οι γραμματείς τους ψηφίζουν σε ένα από τα εκλογικά τμήματα της περιφέρειας της πρεσβείας ή του προξενείου, εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις της παρ. 2 περ. α' και β' του άρθρου 3 του προτεινόμενου νόμου.

Άρθρο 9

Για την ψηφοφορία των εκλογέων στις ειδικές εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού εκτυπώνονται από τα Κόμματα και τους συνασπισμούς Κομμάτων ψηφοδέλτια. Για τη μορφή αυτών εφαρμόζονται, αναλόγως, οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Τα Κόμματα έχουν την ευθύνη εφοδιασμού των οικείων Πρεσβευτικών και Προξενικών αρχών οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας. Οι αρχές αυτές οφείλουν, στη συνέχεια, να εφοδιάσουν με τον αναγκαίο αριθμό εντύπων ψηφοδελτίων την εφορευτική επιτροπή κάθε εκλογικού τμήματος.

Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν υπάρχουν έντυπα ψηφοδέλτια, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση μη έντυπων (λευκών), ψηφοδελτίων. Τα μη έντυπα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται στην Ελλάδα και αποστέλλονται στις πρεσβευτικές ή έμμισθες προξενικές αρχές με φροντίδα των Υπουργείων Εσωτερικών και Εξωτερικών.

Στα ανωτέρω ψηφοδέλτια οι εκλογείς αναγράφουν ένα εκ των κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων, που έχουν καταρτίσει ψηφοδέλτια και το όνομα ή τα ονόματα των υποψηφίων βουλευτών που επιλέγουν. Σε περίπτωση αναγραφής περισσότερων του ενός κόμματος λαμβάνεται υπόψη το πρώτο, κατά σειρά.

Άρθρο 10

Οι εκλογικοί φάκελοι είναι πανομοιότυποι με εκείνους που χρησιμοποιούνται στα εκλογικά τμήματα της Επικράτειας. Η κατασκευή και αποστολή τους γίνεται με ευθύνη των Υπουργείων Εσωτερικών και Εξωτερικών.

Οι πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές μεριμνούν για τον εφοδιασμό των εφορευτικών επιτροπών όλων των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειας τους, με τις αναγκαίες ποσότητες εκλογικών φακέλων.

Άρθρο 11

Οι συνδυασμοί και οι υποψήφιοι βουλευτές που συμμετέχουν στην εκλογή και έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, γνωστοποιούνται αμέσως από το Υπουργείο Εσωτερικών, στις Ελληνικές πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές

των κρατών στα οποία διαμένουν οι Έλληνες ομογενείς. Οι πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές, μόλις περιέλθει σε αυτές η γνωστοποίηση του Υπουργείου Εσωτερικών για τους συνδυασμούς και τους υποψηφίους που έχουν ανακηρυχθεί, εκδίδουν αμέσως το πρόγραμμα της εκλογής, το οποίο γνωστοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο και τοιχοκολλάται υποχρεωτικά σε εμφανή σημεία του καταστήματος της πρεσβείας ή του έμμισθου προξενείου και όλων των καταστημάτων ψηφοφορίας.

Στο πρόγραμμα εκλογής, πέραν της ημέρας ψηφοφορίας μνημονεύονται επίσης οι τοπικές ώρες έναρξης και λήξης της, τα εκλογικά τμήματα και καταστήματα ψηφοφορίας που ορίστηκαν και οι συνδυασμοί και οι υποψήφιοι που ανακηρύχθηκαν. Η γνωστοποίηση και τοιχοκόλληση του προγράμματος της εκλογής συντελείται πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.

Άρθρο 12

Ο τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, η περάτωση της ψηφοφορίας, η διαδικασία διαλογής των ψηφοδελτίων και το πέρας της εκλογής ταυτίζονται απολύτως με τον προβλεπόμενο στη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών. Το αποτέλεσμα της διαλογής των ψηφοδελτίων ανακοινώνεται, με κάθε πρόσφορο μέσο στο Υπουργείο Εσωτερικών, μέσω της οικείας πρεσβευτικής ή έμμισθης προξενικής αρχής και με ευθύνη των ανωτέρω αρχών όχι νωρίτερα από τη λήξη της ψηφοφορίας στην Ελλάδα.

Ο σάκος σφραγίζεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών. Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ενημερώνει αμέσως τον αρμόδιο επόπτη εκλογών, καθώς και την οικεία πρεσβευτική ή έμμισθη προξενική αρχή, για το πέρας της ψηφοφορίας, στην οποία παραδίδει και αντίγραφο του τηλεγραφήματος με τα αποτελέσματα διαλογής των ψήφων υπέρ των συνδυασμών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων καθώς και αντίγραφο του τηλεγραφήματος για την διαλογή των ψήφων υπέρ κάθε μεμονωμένου υποψηφίου. Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής παραλαμβάνει το σάκο και τον μεταφέρει ο ίδιος με ευθύνη του, αμέσως, αεροπορικώς στην Αθήνα και τον παραδίνει με απόδειξη στο Πρωτοδικείο Αθηνών. Σε περίπτωση που δικαστικός αντιπρόσωπος έχει ορισθεί από πρόσωπα που υπηρετούν σε αρχές στο εξωτερικό, ο σάκος παραδίνεται απ' αυτόν στον επόπτη εκλογών.

Οι ανωτέρω εκλογικοί σάκοι θεωρούνται διπλωματικοί, οι δε υπόχρεοι για την μεταφορά τους αντιπρόσωποι δικαστικής αρχής λογίζονται διπλωματικοί ταχυδρόμοι. Η ρύθμιση αυτή υπαγορεύθηκε προς αποτροπή οιασδήποτε παρέμβασης στο περιεχόμενο του σάκου από τις αλλοδαπές τελωνειακές αρχές.

Άρθρο 13

Κάθε κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων έχει δικαίωμα να διορίσει από ένα αντιπρόσωπο και έναν αναπληρωτή του σε κάθε πρεσβεία και προξενείο και σε κάθε εκλογικό τμήμα, οι οποίοι και έχουν τα δικαιώματα που προβλέπονται από τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών.

Οι υποψήφιοι των συνδυασμών έχουν το δικαίωμα να ψηφίσουν σε εκλογικό τμήμα της αλλοδαπής, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 8 του προτεινόμενου νόμου.

Άρθρο 14

Οι πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές, αμέσως μετά το πέρας της ψηφοφορίας σ' όλα τα εκλογικά τμήματα της περιφέρειάς τους, ανακοινώνουν τηλεγραφικώς στο Υπουργείο Εσωτερικών, το συνολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν, ανά εκλογικό τμήμα, όπως αυτός προκύπτει από τα σχετικά τηλεγραφήματα των εφορευτικών επιτροπών, καθώς και την ημέρα αναχώρησης για την Ελλάδα των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής και των εποπτών εκλογών που μεταφέρουν τους εκλογικούς σάκους με τα στοιχεία της ψηφοφορίας.

Άρθρο 15

Για τη συγκέντρωση των αποτελεσμάτων, την κατανομή εδρών στις εκλογικές περιφέρειες και την κατάρτιση του γενικού οριστικού πίνακα, εφαρμόζονται οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.

Άρθρο 16

Η προμήθεια του κάθε είδους εκλογικού υλικού, που είναι αναγκαίο για την ψηφοφορία στην αλλοδαπή, καθώς και κάθε σχετική εργασία ή μεταφορά για την προπαρασκευή και διεξαγωγή της ψηφοφορίας, γίνονται με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών.

Οι απαιτούμενες πιστώσεις για την αντιμετώπιση των δαπανών των ως άνω ενεργειών εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Εξωτερικών ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία πληρωμής των δαπανών στην αλλοδαπή και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 17

Με κοινές Αποφάσεις των αρμοδίων Υπουργών προβλέπεται η καταβολή αποζημιώσεως και εξόδων κίνησης στους υπαλλήλους των πρεσβευτικών και έμμισθων προξενικών αρχών που απασχολούνται με τη διενέργεια των εκλογών, στους Έλληνες δημοσίους υπαλλήλους, οι οποίοι εκτελούν καθήκοντα προέδρου εφορευτικών επιτροπών, καθώς και στους γραμματείς εποπτών.

Ομοίως ρυθμίζεται η καταβολή αποζημίωσης στους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, καθώς και στους επόπτες εκλογών και τους τυχόν αναπληρωτές τους και τους γραμματείς τους, συνιστάμενη στα οδοιπορικά έξοδα μετάβασης στην αλλοδαπή και επιστροφής τους στην Ελλάδα, καθώς και ημερήσια αποζημίωση για τον απαιτούμενο αριθμό ημερών εκτός έδρας, που καθορίζονται από τους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών. Ομοίως ορίζονται τα οδοιπορικά έξοδα και η αποζημίωση κάθε άλλου κρατικού λειτουργού και υπαλλήλου, που, ύστερα από κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών, μεταβαίνουν στην αλλοδαπή για την προπαρασκευή και διενέργεια της ψηφοφορίας.

Οι απαιτούμενες πιστώσεις για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών. Με

απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Εξωτερικών ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία πληρωμής των δαπανών στην αλλοδαπή και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 18

Οι πειθαρχικές και οι ποινικές κυρώσεις εις βάρος κρατικών λειτουργών, υπαλλήλων και πολιτών είναι ίδιες με τις προβλεπόμενες στη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών. Το ίδιο ισχύει και για τα αδικήματα που τελούνται κατά τη διεξαγωγή των εκλογών της αλλοδαπής.

Άρθρο 19

Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών, μπορεί να καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη διεξαγωγή των εκλογών στην αλλοδαπή. Για όποιο θέμα δεν προβλέπεται ειδική ρύθμιση στα άρθρα του προτεινόμενου νόμου, περιλαμβανομένων των δημοσκοπήσεων, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των εκλογικών τμημάτων εξωτερικού πριν από την 19.00 ώρα της ημέρας ψηφοφορίας στην Ελληνική Επικράτεια.

Άρθρο 20

Με το άρθρο αυτό καθιερώνεται ο θεσμός της επιστολικής ψήφου που προβλέπεται στο άρθρο 51 παρ. 4 του Συντάγματος. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων που διαμένουν στο εξωτερικό και επιθυμούν να συμμετάσχουν στην ψηφοφορία της εκλογικής περιφέρειας εσωτερικού στην οποία είναι εγγεγραμμένοι, δίχως να απαιτείται η μετακίνησή τους από τη χώρα και την πόλη του εξωτερικού στην οποία διαμένουν.

Οι προϋποθέσεις που τίθενται είναι να έχει ο εκλογέας το δικαίωμα του εκλέγειν και να μην έχει στερηθεί τούτου, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, να είναι εγγεγραμμένος σε εκλογικό κατάλογο δήμου ή κοινότητας εκλογικής περιφέρειας εσωτερικού και να υποβάλλει έγγραφη αίτηση στην Ελληνική Πρεσβευτική ή Έμμισθη Προξενική Αρχή, στην περιφέρεια της οποίας προτίθεται να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα. Προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο εκλογείς να υπολογισθούν ως νόμιμος πληθυσμός τόσο σε εκλογική περιφέρεια εσωτερικού όσο και σε εκλογική περιφέρεια εξωτερικού, τίθεται η πρόσθετη προϋπόθεση ότι όσοι επιλέγουν την επιστολική ψήφο δεν πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων, το οποίο εξάλλου χρησιμεύει μόνο για τον υπολογισμό του νόμιμου πληθυσμού των περιφερειών εξωτερικού για τις ανάγκες των βουλευτικών εκλογών.

Η κατάρτιση των ειδικών εκλογικών καταλόγων επιστολικής ψήφου γίνεται κατά τρόπο όμοιο με τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους αποδήμων του άρθρου 3 του προτεινόμενου νόμου. Εκλογέας που θα ψηφίσει με επιστολική ψήφο απαγορεύεται να ψηφίσει σε οποιοδήποτε άλλο εκλογικό τμήμα της ίδιας ή άλλης εκλογικής περιφέρειας, εντός ή εκτός Ελλάδος. Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου αυτής υπόκειται στις ποινικές και λοιπές κυρώσεις, που προβλέπονται από τη νομοθεσία των βουλευτών για την πολλαπλή ψήφο.

Εκλογέας που υπέβαλλε αίτηση για να ψηφίσει με επιστολική ψήφο αλλά προσέρχεται τελικώς στο εκλογικό τμήμα, μπορεί να ψηφίσει, αφού δηλώσει υπεύθυνα ότι δεν επιθυμεί τελικώς να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα με επιστολική ψήφο.

Άρθρο 21

Οι δήμοι και οι κοινότητες υποχρεούνται δεκαπέντε ημέρες πριν την διεξαγωγή των εκλογών να αποστείλουν στους δημότες τους που το ζήτησαν το απαραίτητο εκλογικό υλικό το οποίο αποτελείται από:

α) Ένα ψηφοδέλτιο από κάθε συνδυασμό που μετέχει στην εκλογική περιφέρεια του εκλογέα καθώς και ένα λευκό ψηφοδέλτιο.

β) Έναν εκλογικό φάκελο από τους προβλεπόμενους στο άρθρο 75 Π.Δ. 96/2007.

γ) Ένα έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, με την οποία ο εκλογέας δηλώνει ότι ψηφισε σύμφωνα με τις αρχές της άμεσης και μυστικής ψηφοφορίας και σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας εκλογικής νομοθεσίας.

δ) Έναν φάκελο μεγαλύτερου μεγέθους από τον εκλογικό, στον οποίο ο εκλογέας θα τοποθετήσει σφραγισμένο τον εκλογικό φάκελο και την υπεύθυνη δήλωση προκειμένου να τα αποστείλει στην εφορευτική επιτροπή της εκλογικής του περιφέρειας. Στον φάκελο αυτό αναγράφεται η διεύθυνση του δήμου ή της κοινότητας στην οποία ανήκει η εφορευτική επιτροπή στην οποία πρέπει να αποσταλεί, καθώς και το εκλογικό τμήμα στο οποίο ανήκει ο εκλογέας.

ε) Έντυπο με οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο.

Άρθρο 22

Ο εκλογέας επιλέγει το ψηφοδέλτιο του Κόμματος που επιθυμεί και το κλείνει στον εκλογικό φάκελο. Στη συνέχεια συμπληρώνει υπεύθυνη δήλωση ότι τήρησε την αρχή της μυστικότητας της ψηφοφορίας. Η πρακτική αυτή είναι ευρέως διαδεδομένη στις ευρωπαϊκές χώρες όπου προβλέπεται η επιστολική ψήφος και καθιστά τον ίδιο τον εκλογέα υπεύθυνο για την τήρηση της εκλογικής νομοθεσίας και ιδίως της αρχής της μυστικότητας της ψήφου. Τόσο ο εκλογικός φάκελος όσο και η υπεύθυνη δήλωση κλείνονται σε μεγαλύτερο φάκελο στον οποίο αναγράφεται και η διεύθυνση του δήμου ή κοινότητας που θα αποσταλούν.

Ο δήμος ή η κοινότητα παραλαμβάνουν τους φακέλους επιστολικής ψήφου, τους διαφυλάττουν και να τους παραδίδουν στην εφορευτική επιτροπή του οικείου εκλογικού τμήματος το αργότερο μέχρι τη λήξη της ψηφοφορίας. Φάκελοι οι οποίοι δεν έχουν παραληφθεί από τον οικείο δήμο ή κοινότητα μία (1) ώρα πριν τη λήξη της ψηφοφορίας δεν λαμβάνονται υπόψη ως εκπρόθεσμοι, αριθμούνται και συντάσσεται για αυτούς σχετικό πρακτικό. Το χρονικό αυτό όριο είναι απαραίτητο προκειμένου να καταστεί εφικτή η έγκαιρη παράδοση των φακέλων των επιστολικών ψήφων από τον δήμο στα οικεία εκλογικά τμήματα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια.

Άρθρο 23

Οι πειθαρχικές και ποινικές διατάξεις που προβλέπονται στα άρθρα 109 έως 120 του Π.Δ. 96/2007 εφαρμόζονται και στην περίπτωση οποιασδήποτε ενέργειας η οποία έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, αλλοίωση καταστροφή ή μη έγκαιρη παράδοση της επιστολικής ψήφου.

Άρθρο 24

Η εφορευτική επιτροπή προβαίνει στην αποσφράγιση του φακέλου που περιέχει τον εκλογικό φάκελο και την υπεύθυνη δήλωση. Ελέγχει τα στοιχεία του εκλογέα καθώς και αν ο εκλογικός φάκελος είναι σύμφωνος με την εκλογική νομοθεσία. Το όνομα του εκλογέα αναγράφεται στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας με την ένδειξη «επιστολική ψήφος» και ο εκλογικός φάκελος σφραγίζεται, μονογράφεται και ρίχνεται στην κάλπη. Κατά τα λοιπά ακολουθείται η διαδικασία ανοίγματος της κάλπης και διαλογής που ισχύει κατά την νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών.

Δεν λαμβάνονται υπόψη φάκελοι επιστολικής ψήφου που δεν περιέχουν συμπληρωμένη και υπογεγραμμένη προσηκόντως υπεύθυνη δήλωση, που προέρχονται από εκλογείς μη εγγεγραμμένους στο οικείο εκλογικό τμήμα, που δεν περιέχουν εκλογικό φάκελο, που περιέχουν περισσότερους του ενός εκλογικούς φακέλους, που περιέχουν ανοιχτό εκλογικό φάκελο ή εκλογικό φάκελο που δεν ανταποκρίνεται στις προβλέψεις του άρθρου 75 Π.Δ. 96/2007. Στην περίπτωση αυτή ο φάκελος καταστρέφεται δίχως να ανοιχθεί και γίνεται σχετική μνεία στο πρακτικό της παρ. 2 του άρθρου 93 του Π.Δ. 96/2007. Ακολουθεί η διαδικασία διαλογής που προβλέπεται στα άρθρα 89 επόμενα του Π.Δ. 96/2007.

Άρθρο 25

Η ισχύς του νόμου αυτού, αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι δυνατή από τις βουλευτικές εκλογές, που θα διενεργηθούν μετά την 1ην Ιανουαρίου 2010.

Παράλληλα, προκειμένου να διασφαλιστεί η αρτιότερη διενέργεια των εκλογών στο εξωτερικό είτε από την άποψη των τιθέμενων περιορισμών είτε από διαδικαστική άποψη, είναι δυνατή η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών, για τον καθορισμό μεταγενέστερης ημερομηνίας άσκησης του εκλογικού δικαιώματος.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, κατά τις γενικές βουλευτικές εκλογές, από τους Έλληνες εκλογείς που διαμένουν στο εξωτερικό».

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Άσκηση εκλογικού δικαιώματος στις ειδικές εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού

Άρθρο 1

Ειδικές εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού

1. Στις προβλεπόμενες από το άρθρο 1 του Π.Δ. 96/2007 εκλογικές περιφέρειες προστίθενται τρεις ειδικές εκλογικές περιφέρειες εκλογέων που διαμένουν στο εξωτερικό και ειδικότερα:

α) Ειδική Εκλογική Περιφέρεια Ευρώπης

β) Ειδική Εκλογική Περιφέρεια Βόρειας και Νότιας Αμερικής

γ) Ειδική Εκλογική Περιφέρεια Ασίας, Αφρικής και Ωκεανίας.

2. Ο αριθμός των βουλευτικών εδρών των αναφερομένων στην παράγραφο 1 περιφερειών ορίζεται σύμφωνα με τα όσα ορίζει το άρθρο 2 του Π.Δ. 96/2007, με την εξαίρεση ότι όπου γίνεται αναφορά στο νόμιμο πληθυσμό νοείται, για τις ανάγκες του παρόντος νόμου, ο αριθμός των εγγεγραμμένων στα ειδικά δημοτολόγια αποδήμων που καταρτίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο επόμενο άρθρο.

Άρθρο 2

Ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων

1. Για κάθε ειδική εκλογική περιφέρεια εξωτερικού καταρτίζεται ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων το οποίο τηρείται σε Πρεσβευτική ή Έμμισθη Προξενική Αρχή, που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών. Στο ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων εγγράφονται οι Έλληνες που είναι εγγεγραμμένοι σε δημοτολόγιο δήμου ή κοινότητας του Ελληνικού Κράτους και διαμένουν στην οικεία ειδική εκλογική περιφέρεια.

2. Για την εγγραφή στο ειδικό δημοτολόγιο απαιτείται η υποβολή έγγραφης αίτησης στην Ελληνική Πρεσβευτική ή Έμμισθη Προξενική Αρχή, στην περιφέρεια της οποίας διαμένει ο αιτών. Οι αιτήσεις αποστέλλονται στο Υπουργείο Εσωτερικών προκειμένου να ενημερωθούν οι δήμοι και οι κοινότητες και να επαληθεύσουν ότι ο αιτών είναι εγγεγραμμένος στο δημοτολόγιο που τηρούν. Με βάση τις καταστάσεις που προκύπτουν καταρτίζεται το ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων καθεμίας από τις τρεις περιφέρειες εξωτερικού, ενώ ο αριθμός των εγγεγραμμένων σε αυτά δεν υπολογίζεται στον νόμιμο πληθυσμό των αντίστοιχων εκλογικών περιφερειών εσωτερικού.

3. Η κατάρτιση του ειδικού δημοτολογίου αποδήμων γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 497/1991. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια σχετικά με τη διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του ειδικού δημοτολογίου αποδήμων από την οικεία Ελληνική Πρεσβευτική ή Έμμισθη Προξενική Αρχή, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που δεν ρυθμίζεται από το Π.Δ. 497/1991.

Άρθρο 3

Ειδικός εκλογικός κατάλογος εκλογικών περιφερειών εξωτερικού

1. Για κάθε μία από τις τρεις ειδικές εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού καταρτίζεται ειδικός εκλογικός κατάλογος ο οποίος περιέχει τα ονόματα των εκλογέων που θα ασκήσουν το δικαίωμα του εκλέγειν στην συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια.
2. Για την εγγραφή εκλογέα στον ειδικό εκλογικό κατάλογο απαιτείται:
 - α) Να έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και να μην έχει στερηθεί τούτου, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.
 - β) Να είναι εγγεγραμμένος σε εκλογικό κατάλογο δήμου ή κοινότητας εκλογικής περιφέρειας εσωτερικού.
 - γ) Να είναι εγγεγραμμένος στο ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων της εκλογικής περιφέρειας στην οποία προτίθεται να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα.
 - δ) Να υποβάλλει έγγραφη αίτηση στην Ελληνική Πρεσβευτική ή Έμμισθη Προξενική Αρχή στο ειδικό δημοτολόγιο της οποίας είναι εγγεγραμμένος, γνωστοποιώντας ότι προτίθεται να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα στην εκλογική περιφέρεια στην οποία διαμένει.
3. Οι δηλώσεις αυτές αποστέλλονται στο Υπουργείο Εσωτερικών, για την κατάρτιση των ειδικών εκλογικών καταλόγων. Οι ειδικοί αυτοί εκλογικοί κατάλογοι θεωρούνται από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών και αναθεωρούνται κατά τα οριζόμενα από τις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Οι ενστάσεις κατ' αυτών εκδικάζονται από το Εφετείο Αθηνών. Το περιεχόμενο, οι προθεσμίες και ο τρόπος υποβολής της αίτησης, τα στοιχεία κατάρτισης των ειδικών εκλογικών καταλόγων, η δημοσίευση τους, η διαδικασία αναθεώρησής τους, καθώς και οι προθεσμίες υποβολής των ενστάσεων, ορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.
4. Εκλογέας που θα ψηφίσει σε εκλογικό τμήμα ειδικής εκλογικής περιφέρειας εξωτερικού, απαγορεύεται να ψηφίσει σε οποιοδήποτε άλλο εκλογικό τμήμα της ίδιας ή άλλης εκλογικής περιφέρειας, εντός ή εκτός Ελλάδος. Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου αυτής υπόκειται στις ποινικές και λοιπές κυρώσεις, που προβλέπονται από τη νομοθεσία των βουλευτών για την πολλαπλή ψήφο, ανεξάρτητα από το εάν η πράξη αυτή είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου διαπράχθηκε.

Άρθρο 4

Προεδρικά διατάγματα προκήρυξης εκλογών και κατανομής βουλευτικών εδρών.

1. Με το προβλεπόμενο στο άρθρο 31 παρ. 1 Π.Δ. ορίζεται η μέρα της ψηφοφορίας και στις περιοχές της καθεμίας από τις τρεις ειδικές εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού. Η ψηφοφορία διενεργείται σύμφωνα με την τοπική ώρα κάθε περιοχής κατά τρόπον ώστε η λήξη της να μην λαμβάνει χώρα πέραν της λήξης της διαδικασίας στην Ελλάδα.
2. Με το προβλεπόμενο στο άρθρο 31 παρ. 2 Π.Δ. ορίζεται ο αριθμός βουλευτικών εδρών και των ειδικών εκλογικών περιφερειών εξωτερικού σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2.

Άρθρο 5 **Πρόταση υποψηφίων**

Όσα προβλέπονται στο άρθρο 32 και 34 του Π.Δ. 96/2007 για την εκλογική περιφέρεια εφαρμόζονται και για τις τρεις ειδικές εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού.

Άρθρο 6 **Εκλογικά τμήματα – καταστήματα ψηφοφορίας**

1. Οι εκλογείς κάθε ειδικής εκλογικής περιφέρειας εξωτερικού κατανέμονται σε εκλογικά τμήματα, που ορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών.
2. Σε κάθε εκλογικό τμήμα ο αριθμός των εκλογέων δεν μπορεί να υπερβεί τους οκτακόσιους (800).
3. Τα καταστήματα ψηφοφορίας ορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών ύστερα από πρόταση της οικείας πρεσβευτικής ή Έμμισθης Προξενικής αρχής. Ως καταστήματα ψηφοφορίας χρησιμοποιούνται κτίρια των Ελληνικών πρεσβευτικών και έμμισθων προξενικών αρχών, κτίρια Ελληνικών αρχών ή υπηρεσιών της αλλοδαπής, ανεξάρτητα γραφεία ιερών ναών της Ορθόδοξης Ελληνικής Εκκλησίας και κτίρια ή καταστήματα Ελληνικών Κοινοτήτων, συλλόγων ή άλλων Ελληνικών Οργανώσεων. Αν τα κτίρια αυτά δεν επαρκούν, μπορεί να χρησιμοποιηθούν κτίρια ή καταστήματα του κράτους όπου διαμένουν οι Έλληνες εκλογείς, παραχωρούμενα από τις αρμόδιες αρχές του κράτους αυτού, ύστερα από αίτηση της οικείας πρεσβευτικής ή έμμισθης προξενικής αρχής.
4. Με φροντίδα της οικείας πρεσβευτικής ή έμμισθης προξενικής αρχής προετοιμάζεται το κατάστημα ψηφοφορίας, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.
5. Οι αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών, με τις οποίες ορίζονται τα εκλογικά τμήματα, τα καταστήματα ψηφοφορίας και οι εκλογείς που θα ψηφίσουν σε αυτά, εκδίδονται δέκα πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας και κοινοποιούνται αμέσως στον Άρειο Πάγο και στις αρμόδιες πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές. Οι αρχές αυτές οφείλουν να τοιχοκολλήσουν τις παραπάνω αποφάσεις σε εμφανή σημεία του καταστήματος της πρεσβείας ή του προξενείου και να τις γνωστοποιήσουν με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο στους εκλογείς της περιφέρειάς τους. Οι πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές είναι υποχρεωμένες, για τις παραπάνω ενέργειές τους, να ενημερώσουν αμέσως τα Υπουργεία Εσωτερικών και Εξωτερικών.

Άρθρο 7 **Εφορευτικές Επιτροπές**

1. Σε κάθε εκλογικό Τμήμα η ψηφοφορία ενεργείται ενώπιον εφορευτικής επιτροπής που αποτελείται από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής, ως πρόεδρο και από τρεις (3) εκλογείς από αυτούς που έχουν περιληφθεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του νόμου αυτού. Ως αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής διορίζονται από τα πρόσωπα που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Κατ' εξαίρεση διορίζονται ως αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής μόνιμοι διπλωματικοί ή διοικητικοί υπάλληλοι πρεσβειών και προξενείων πτυχιούχοι Ανώτερων ή Ανώτατων

Σχολών, καθώς και μόνιμοι δημόσιοι πολιτικοί υπάλληλοι άλλης Ελληνικής αρχής ή υπηρεσίας της αλλοδαπής πτυχιούχοι, επίσης, Ανώτερων ή Ανώτατων Σχολών, οι οποίοι υπηρετούν στην περιφέρεια της Πρεσβείας ή του Έμμισθου Προξενείου. Οι υπάλληλοι του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνονται σε ονομαστικές καταστάσεις που συντάσσονται από τις αρμόδιες πρεσβευτικές ή έμμισθες προξενικές αρχές και αποστέλλονται, μέσω του Υπουργείου Εσωτερικών, στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.

2. Όλοι οι δικαστικοί αντιπρόσωποι και οι αναπληρωτές τους διορίζονται από το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.

3. Οι εκλογείς μέλη της εφορευτικής επιτροπής και οι αναπληρωματικοί τους διορίζονται από τον οικείο πρεσβευτή ή πρόξενο, ύστερα από δημόσια κλήρωση που γίνεται στην πρεσβεία ή στο έμμισθο προξενείο. Η κλήρωση γίνεται μεταξύ των εγγεγραμμένων εκλογέων στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους. Η ημέρα και η ώρα της κλήρωσης γνωστοποιείται με ανακοίνωση των πρεσβευτικών ή έμμισθων προξενικών αρχών, η οποία και τοιχοκολλάται στα καταστήματα των αρχών αυτών.

4. Για την αναπλήρωση των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής και των μελών της εφορευτικής επιτροπής εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.

5. Οι στρατιωτικοί, εν γένει, δεν μπορούν να διορισθούν, ούτε ως αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής, ούτε ως μέλη των εφορευτικών επιτροπών.

6. Ο επόπτης εκλογών, εφόσον υπάρχουν στην περιφέρεια της πρεσβείας ή του έμμισθου προξενείου πλεονάζοντες διπλωματικοί ή διοικητικοί ή άλλοι δημόσιοι πολιτικοί υπάλληλοι από αυτούς που προβλέπονται στο τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου αυτού, μπορεί να διορίσει αναπληρωτές των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής, οι οποίοι ύστερα από έγγραφη εντολή του επόπτη εκλογών αναπληρώνουν τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής όταν απουσιάζουν ή κωλύονται.

7. Η εφορευτική επιτροπή μπορεί να αναθέσει καθήκοντα γραμματέα της σε Έλληνα δημόσιο πολιτικό υπάλληλο ή εκλογέα ή και σε ένα από τα τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη της, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να τα εκτελέσει.

8. Η εφορευτική επιτροπή παραλαμβάνει από την οικεία πρεσβευτική ή έμμισθη προξενική αρχή το κατάστημα της ψηφοφορίας, την κάλπη, τα έπιπλα και σκεύη και το εκλογικό υλικό. Διευθύνει την εκλογή και μεριμνά για την ομαλή και ακώλυτη διεξαγωγή της ψηφοφορίας και τηρεί τα προβλεπόμενα για τις βουλευτικές εκλογές βιβλία και πρακτικά. Τηρεί, επίσης, βιβλίο πρακτικών και πρωτοκόλλου ψηφοφορίας, στο οποίο καταχωρούνται οι εκλογείς που ψηφίζουν. Έχει δική της σφραγίδα και, σε περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό για οποιονδήποτε λόγο, χρησιμοποιεί τη σφραγίδα της πρεσβευτικής ή έμμισθης προξενικής αρχής, ύστερα από απόφαση των προϊσταμένων τους. Η επιτροπή αποφασίζει κατά πλειοψηφία και σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

9. Τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής και οι γραμματείς τους ψηφίζουν στο εκλογικό τμήμα που ασκούν τα καθήκοντα τους, εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 3 παρ. 2 του νόμου αυτού.

10. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών, ορίζονται οι προθεσμίες για το διορισμό των μελών των εφορευτικών επιτροπών, τα σχετικά με τη συγκρότηση και ανάληψη των καθηκόντων τους, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 8 **Επόπτες εκλογών**

- 1.** Σε κάθε Ελληνική πρεσβεία ή έμμισθο προξενείο κράτους, όπου υπάρχουν Έλληνες εκλογείς, που θα ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα εκεί, διορίζεται ένας ή περισσότεροι επόπτες εκλογών, καθώς και αναπληρωτές τους, όταν τούτο κρίνεται, απολύτως, αναγκαίο. Ως επόπτες εκλογών διορίζονται οι πάρεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι πάρεδροι του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι εφέτες των πολιτικών και Διοικητικών Δικαστηρίων, οι αντεισαγγελείς εφετών και οι Πάρεδροι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Σε περίπτωση ανεπάρκειας αυτών διορίζονται και πρόεδροι Πρωτοδικών και Εισαγγελείς Πρωτοδικών. Ο διορισμός τους γίνεται από το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου, ύστερα από απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών, με την οποία καθορίζεται ο αριθμός των εποπτών κατά πρεσβεία ή έμμισθο προξενείο. Από το ίδιο Τμήμα του Αρείου Πάγου διορίζεται και ένας γραμματέας για κάθε επόπτη εκλογών. Ως γραμματέας διορίζεται δικαστικός υπάλληλος οποιασδήποτε κατηγορίας δικαστηρίων και οποιουδήποτε βαθμού. Σε περίπτωση ολιγάριθμων εκλογέων ή όταν οι αποστάσεις μεταξύ των εδρών των ανωτέρω πρεσβειών και προξενείων, είναι μικρές, είναι δυνατό να διοριστεί ένας κοινός επόπτης εκλογών για περισσότερες από μία πρεσβευτικές ή έμμισθες προξενικές περιφέρειες, ο οποίος έχει ως έδρα την πρεσβεία ή το έμμισθο προξενείο που ορίζεται από τους Υπουργούς Εσωτερικών και Εξωτερικών με την, κατά το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου αυτής, απόφασή τους.
- 2.** Ο διορισμός των εποπτών εκλογών και των γραμματέων τους γίνεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του Π.Δ./τος που εκδίδεται κατά την παρ. 2 του άρθρου 1 του παρόντος. Οι επόπτες εκλογών και οι γραμματείς τους είναι υποχρεωμένοι να βρίσκονται στην έδρα της πρεσβείας ή του προξενείου που διορίστηκαν δύο (2) ημέρες πριν από την ορισμένη για την ψηφοφορία μέρα προκειμένου για κράτη της Ευρώπης και τρεις (3) ημέρες προκειμένου για κράτη των λοιπών ηπείρων. Για την άφιξη στην έδρα τους και την ανάληψη των καθηκόντων τους οι επόπτες εκλογών οφείλουν να ενημερώσουν, χωρίς καμία καθυστέρηση, τηλεγραφικώς, μέσω της οικείας πρεσβείας ή έμμισθου προξενείου, τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και τα Υπουργεία Εσωτερικών και Εξωτερικών.
- 3.** Έργο των εποπτών εκλογών είναι να επισκέπτονται τα εκλογικά τμήματα, να παρακολουθούν την ψηφοφορία, να κατευθύνουν και να επεμβαίνουν προς ενίσχυση του έργου των εφορευτικών επιτροπών και να επιλύουν αναφυόμενα θέματα. Οι πρεσβευτές και οι έμμισθοι πρόξενοι οφείλουν να παρέχουν στους επόπτες εκλογών κάθε δυνατή συνδρομή για τη διευκόλυνση του έργου τους και να θέτουν στην διάθεσή τους ιδιόκτητο ή μισθωμένο μεταφορικό μέσο της πρεσβείας ή του έμμισθου προξενείου για την κίνηση τους, κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους. Οι επόπτες εκλογών υποβάλλουν στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και στα Υπουργεία Εσωτερικών και Εξωτερικών, έκθεσή τους σε ό,τι αφορά στην ψηφοφορία στην περιφέρεια της αρμοδιότητάς τους.
- 4.** Οι επόπτες εκλογών και οι γραμματείς τους ψηφίζουν σε ένα από τα εκλογικά τμήματα της περιφέρειας της πρεσβείας ή του προξενείου, εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις της παρ. 2 περ. α' και β' του άρθρου 3 του νόμου αυτού. Με τις ίδιες προϋποθέσεις ψηφίζουν και οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής στο εκλογικό τμήμα όπου ακούν τα καθήκοντά τους. Για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος γίνεται ειδική μνεία στο βιβλίο πρακτικών της εφορευτικής επιτροπής και τα στοιχεία τους καταχωρούνται ιδιαίτερος στο οικείο πρωτόκολλο ψηφοφορίας.

Άρθρο 9 Ψηφοδέλτια

1. Για την ψηφοφορία των εκλογέων στις ειδικές εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού εκτυπώνονται από τα Κόμματα και τους συνασπισμούς Κομμάτων ψηφοδέλτια. Για τη μορφή αυτών εφαρμόζονται, αναλόγως, οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Ο εφοδιασμός των πρεσβευτικών ή έμμισθων προξενικών αρχών με τον αριθμό εντύπων ψηφοδελτίων, προσαυξημένο κατά είκοσι τοις εκατό (20%), σε σχέση με τον αριθμό των εκλογέων κάθε εκλογικού τμήματος, γίνεται με φροντίδα των κομμάτων, και των συνασπισμών κομμάτων, που έχουν καταρτίσει ψηφοδέλτιο οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας. Οι αρχές αυτές οφείλουν, στη συνέχεια, να εφοδιάσουν με τον αναγκαίο αριθμό εντύπων ψηφοδελτίων την εφορευτική επιτροπή κάθε εκλογικού τμήματος.
2. Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν υπάρχουν έντυπα ψηφοδέλτια, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση μη έντυπων (λευκών), ψηφοδελτίων. Τα μη έντυπα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται στην Ελλάδα και αποστέλλονται στις πρεσβευτικές ή έμμισθες προξενικές αρχές με φροντίδα των Υπουργείων Εσωτερικών και Εξωτερικών. Στα ανωτέρω ψηφοδέλτια οι εκλογείς αναγράφουν ένα εκ των κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων, που έχουν καταρτίσει ψηφοδέλτια και το όνομα ή τα ονόματα των υποψηφίων βουλευτών που επιλέγουν. Σε περίπτωση αναγραφής περισσότερων του ενός κόμματος λαμβάνεται υπόψη το πρώτο, κατά σειρά. Σε περίπτωση αναγραφής περισσότερων υποψηφίων βουλευτών από τον αριθμό των σταυρών που μπορούν να τεθούν, το ψηφοδέλτιο μετρά υπέρ του συνδυασμού.

Άρθρο 10 Εκλογικοί φάκελοι

1. Οι φάκελοι, μέσα στους οποίους κλείνονται τα ψηφοδέλτια είναι οι ίδιοι με αυτούς που χρησιμοποιούνται για την ψηφοφορία στην Ελλάδα. Οι φάκελοι αυτοί κατασκευάζονται στην Ελλάδα και αποστέλλονται, εγκαίρως, στις πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές με φροντίδα των Υπουργείων Εσωτερικών και Εξωτερικών.
2. Οι πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές μεριμνούν για τον εφοδιασμό των εφορευτικών επιτροπών όλων των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειας τους, με τις αναγκαίες ποσότητες εκλογικών φακέλων.
3. Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν υπάρχουν φάκελοι η πρεσβευτική ή έμμισθη προξενική αρχή φροντίζει για την προμήθεια και τον εφοδιασμό των εφορευτικών επιτροπών με άλλους ομοιόμορφους φακέλους.

Άρθρο 11 Γνωστοποίηση υποψηφίων συνδυασμών – πρόγραμμα εκλογής

1. Οι συνδυασμοί και οι υποψήφιοι βουλευτές που συμμετέχουν στην εκλογή και έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, γνωστοποιούνται αμέσως από το Υπουργείο Εσωτερικών, στις Ελληνικές πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές των κρατών στα οποία διαμένουν οι Έλληνες ομογενείς.
2. Οι πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές, μόλις περιέλθει σε αυτές η γνωστοποίηση του Υπουργείου Εσωτερικών για τους συνδυασμούς και τους υποψηφίους που έχουν ανακηρυχθεί, εκδίδουν αμέσως το πρόγραμμα της εκλογής, το

οποίο γνωστοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο και τοιχοκολλάται υποχρεωτικά σε εμφανή σημεία του καταστήματος της πρεσβείας ή του έμμισθου προξενείου και όλων των καταστημάτων ψηφοφορίας. Στο πρόγραμμα της εκλογής αναφέρονται ακριβώς η ημέρα της ψηφοφορίας, οι τοπικές ώρες έναρξης και λήξης της, τα εκλογικά τμήματα και καταστήματα ψηφοφορίας που ορίστηκαν και οι συνδυασμοί και οι υποψήφιοι που ανακηρύχθηκαν. Η γνωστοποίηση και τοιχοκόλληση του προγράμματος της εκλογής συντελείται πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.

Άρθρο 12 **Τρόπος ψηφοφορίας**

1. Την ορισμένη για την ψηφοφορία ημέρα οι εκλογείς προσέρχονται στο κατάστημα ψηφοφορίας του οικείου εκλογικού τμήματος και παρουσιάζονται στην εφορευτική επιτροπή, η οποία αναγνωρίζει την ταυτότητά τους, με βάση την ελληνική αστυνομική τους ταυτότητα ή το διαβατήριό τους και επαληθεύει την εγγραφή τους στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους της παρ. 1 του άρθρου 3 του νόμου αυτού.
2. Η εφορευτική επιτροπή σε κανένα δεν μπορεί να επιτρέψει να ψηφίσει, εάν δεν μπορεί να αποδείξει τα στοιχεία ταυτότητάς του.
3. Σε κάθε εκλογέα, η εφορευτική επιτροπή παραδίδει ένα φάκελο μονογραμμένο από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής και σφραγισμένο με τη σφραγίδα της επιτροπής και πλήρη σειρά εντύπων ψηφοδελτίων.
4. Στη συνέχεια ο εκλογέας οφείλει να αποσυρθεί στον ειδικό ξεχωριστό χώρο, με τρόπο ώστε να μη τον βλέπουν και εκεί κλείνει μυστικά μέσα στο φάκελο που του έχει δώσει η εφορευτική επιτροπή, το ψηφοδέλτιο της επιλογής του. Ο εκλογέας, αφού κολλήσει καλά το φάκελο, επιστρέφει στην εφορευτική επιτροπή και τον επιδεικνύει στα μέλη της και στους λοιπούς παριστάμενους, ώστε να είναι βέβαιο ότι κρατάει ένα μόνο φάκελο και ύστερα τον ρίχνει στην κάλπη.
5. Στον εκλογέα χορηγείται, εφόσον το ζητήσει, βεβαίωση ότι ψήφισε, η οποία υπογράφεται από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής και σφραγίζεται με τη σφραγίδα της.
6. Όταν λήξει η ψηφοφορία, κηρύσσεται η περάτωσή της από την εφορευτική επιτροπή και κλείνονται οι πόρτες του καταστήματος ψηφοφορίας. Στη συνέχεια συντάσσεται πρακτικό στο οποίο αναφέρεται ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων στον ειδικό εκλογικό κατάλογο εκλογέων. Στο ίδιο αυτό πρακτικό γράφεται επίσης ολογράφως και ο συνολικός αριθμός των εκλογέων που ψήφισαν στο εκλογικό τμήμα, όπως αυτός προκύπτει από το πρωτόκολλο ψηφοφορίας και η ώρα περάτωσης της ψηφοφορίας.
7. Για το άνοιγμα της κάλπης και την αρίθμηση των φακέλων, τη διαλογή των ψηφοδελτίων τη διακοπή της διαλογής και το πέρας της εκλογής εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Το αποτέλεσμα της διαλογής των ψηφοδελτίων ανακοινώνεται, με κάθε πρόσφορο μέσο στο Υπουργείο Εσωτερικών, μέσω της οικείας πρεσβευτικής ή έμμισθης προξενικής αρχής και με ευθύνη των ανωτέρω αρχών όχι ωρίτερα από τη λήξη της ψηφοφορίας στην Ελλάδα.
8. Με φροντίδα της εφορευτικής επιτροπής, κλείνονται καλά, μέσα σε ειδικό σάκο, όλα τα στοιχεία της ψηφοφορίας. Ο σάκος σφραγίζεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών. Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ενημερώνει αμέσως τον αρμόδιο επόπτη εκλογών, καθώς και την οικεία πρεσβευτική ή έμμισθη προξενική αρχή, για το πέρας της ψηφοφορίας, στην οποία παραδίδει και αντίγραφο του τηλεγραφήματος με τα αποτελέσματα διαλογής

των ψήφων υπέρ των συνδυασμών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων καθώς και αντίγραφο του τηλεγραφήματος για την διαλογή των ψήφων υπέρ κάθε μεμονωμένου υποψηφίου. Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής παραλαμβάνει το σάκο και τον μεταφέρει ο ίδιος με ευθύνη του, αμέσως, αεροπορικώς στην Αθήνα και τον παραδίνει με απόδειξη στο Πρωτοδικείο Αθηνών. Σε περίπτωση που δικαστικός αντιπρόσωπος έχει ορισθεί από πρόσωπα που προβλέπονται στο τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 8 του νόμου αυτού, ο σάκος παραδίνεται απ' αυτόν στον επόπτη εκλογών. Στην περίπτωση αυτή ο σάκος μεταφέρεται και παραδίνεται στο Πρωτοδικείο Αθηνών από τον ίδιο τον επόπτη εκλογών με ευθύνη του. Οι ανωτέρω εκλογικοί σάκοι θεωρούνται διπλωματικοί, οι δε υπόχρεοι για την μεταφορά τους αντιπρόσωποι δικαστικής αρχής λογίζονται διπλωματικοί ταχυδρόμοι. Οι πρεσβευτικές και οι έμμισθες προξενικές αρχές μεριμνούν για την έκδοση των σχετικών εγγράφων.

Άρθρο 13 **Αντιπρόσωποι Κομμάτων**

1. Κάθε κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων έχει δικαίωμα να διορίσει από ένα αντιπρόσωπο και έναν αναπληρωτή του σε κάθε πρεσβεία και προξενείο και σε κάθε εκλογικό τμήμα, οι οποίοι και έχουν τα δικαιώματα που προβλέπονται από τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών.
2. Ο διορισμός γίνεται με έγγραφη δήλωση απευθείας προς τον οικείο πρεσβευτή ή έμμισθο πρόξενο. Αυτοί που διορίζονται αντιπρόσωποι κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων και οι αναπληρωτές τους είναι υποχρεωμένοι να έχουν μαζί τους επίσημο αντίγραφο του διοριστηρίου τους έγγραφου και να το επιδεικνύουν, όταν αυτό ζητείται, στις αρμόδιες ελληνικές αρχές της αλλοδαπής και στις εφορευτικές επιτροπές.
3. Οι υποψήφιοι των συνδυασμών έχουν το δικαίωμα να ψηφίσουν σε εκλογικό τμήμα της αλλοδαπής, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 8 του νόμου αυτού. Οι αντιπρόσωποι των κομμάτων, των συνασπισμών κομμάτων, καθώς και οι αναπληρωτές τους ψηφίζουν στο οικείο εκλογικό τμήμα εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 3 παρ. 2 του νόμου αυτού.

Άρθρο 14 **Καθήκοντα πρεσβευτικών και προξενικών αρχών**

1. Οι πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές, αμέσως μετά το πέρας της ψηφοφορίας σ' όλα τα εκλογικά τμήματα της περιφέρειάς τους, ανακοινώνουν τηλεγραφικώς στο Υπουργείο Εσωτερικών, το συνολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν, ανά εκλογικό τμήμα, όπως αυτός προκύπτει από τα σχετικά τηλεγραφήματα των εφορευτικών επιτροπών, καθώς και την ημέρα αναχώρησης για την Ελλάδα των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής και των εποπτών εκλογών που μεταφέρουν τους εκλογικούς σάκους με τα στοιχεία της ψηφοφορίας.
2. Σε περίπτωση που οι εκλογικοί σάκοι παραδίδονται για μεταφορά στην Αθήνα σε επόπτες εκλογών, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 12 του νόμου αυτού, οι πρεσβευτικές και έμμισθες προξενικές αρχές παρέχουν κάθε συνδρομή στους επόπτες εκλογών για την ασφαλή προσωρινή διαφύλαξη των σάκων και τη μεταφορά τους στους τόπους αναχώρησης για την Ελλάδα.

Άρθρο 15

Συγκέντρωση αποτελεσμάτων- Γενικός οριστικός πίνακας αποτελεσμάτων

Για τη συγκέντρωση των αποτελεσμάτων, την κατανομή εδρών στις εκλογικές περιφέρειες και την κατάρτιση του γενικού οριστικού πίνακα, ισχύουν οι διατάξεις 98 ως 101 του Π.Δ. 96/2007.

Άρθρο 16

Προμήθεια εκλογικού υλικού

1. Η προμήθεια του κάθε είδους εκλογικού υλικού, που είναι αναγκαίο για την ψηφοφορία στην αλλοδαπή, γίνεται με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών. Με φροντίδα του ίδιου Υπουργείου ενεργείται κάθε σχετική εργασία ή μεταφορά για την προπαρασκευή και διεξαγωγή της ψηφοφορίας.
2. Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται και για τις προμήθειες εκλογικού υλικού, μεταφορές και λοιπές εργασίες που γίνονται στην αλλοδαπή με φροντίδα των πρεσβευτικών και προξενικών αρχών. Οι προμήθειες αυτές, μεταφορές και λοιπές εργασίες ενεργούνται, ύστερα από απόφαση του προϊσταμένου κάθε πρεσβείας ή έμμισθου προξενείου.
3. Οι απαιτούμενες πιστώσεις για την αντιμετώπιση των δαπανών των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Εξωτερικών ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία πληρωμής των δαπανών στην αλλοδαπή και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 17

Αποζημιώσεις και έξοδα κίνησης

1. Στους υπαλλήλους των πρεσβευτικών και έμμισθων προξενικών αρχών, που απασχολούνται για τη διενέργεια της ψηφοφορίας εν γένει και στους Έλληνες δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους που εκτελούν καθήκοντα προέδρου εφορευτικών επιτροπών, καταβάλλεται, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, ειδική αποζημίωση, που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Εξωτερικών.
2. Στους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 6, στους επόπτες εκλογών και τους τυχόν αναπληρωτές τους του άρθρου 7 του νόμου αυτού και τους γραμματείς τους, καταβάλλονται τα οδοιπορικά έξοδα μετάβασης στην αλλοδαπή και επιστροφής τους στην Ελλάδα, καθώς και ημερήσια αποζημίωση για τον απαιτούμενο αριθμό ημερών εκτός έδρας, που καθορίζονται από τους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων.
3. Με τον ίδιο τρόπο ορίζονται τα οδοιπορικά έξοδα και η αποζημίωση κάθε άλλου κρατικού λειτουργού και υπαλλήλου, που, ύστερα από κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών, μεταβαίνουν στην αλλοδαπή για την προπαρασκευή και διενέργεια της ψηφοφορίας.
4. Οι απαιτούμενες πιστώσεις για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών. Με

απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Εξωτερικών ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία πληρωμής των δαπανών στην αλλοδαπή και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 18 **Πειθαρχικές και ποινικές ευθύνες**

1. Πράξεις των κρατικών λειτουργών και υπαλλήλων, καθώς και Ελλήνων πολιτών, που αποτελούν πειθαρχικά ή ποινικά αδικήματα, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, εφόσον τελούνται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που τους ανατίθενται από τις διατάξεις των προηγούμενων άρθρων, τιμωρούνται με τις κυρώσεις που προβλέπει η ανωτέρω νομοθεσία, ανεξάρτητα από το αν η πράξη είναι αξιόποινη και κατά τους νόμους της χώρας όπου διαπράχθηκε.
2. Το ίδιο ισχύει και για τα αδικήματα που προβλέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών και τελούνται από Έλληνες πολίτες κατά τη διεξαγωγή των εκλογών που ρυθμίζονται από το νόμο αυτό.

Άρθρο 19 **Τελικές διατάξεις πρώτου μέρους**

1. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών, μπορεί να καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εκτέλεση των διατάξεων του πρώτου μέρους του νόμου αυτού.
2. Για όποιο θέμα δεν προβλέπεται ειδική ρύθμιση στα προηγούμενα άρθρα του νόμου αυτού, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, όπως κάθε φορά αυτές ισχύουν.
3. Ως προς την απαγόρευση και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Δεν επιτρέπεται η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των εκλογικών τμημάτων εξωτερικού πριν από την 19.00 ώρα της ημέρας ψηφοφορίας στην Ελληνική Επικράτεια.
4. Οι διατάξεις του Ν. 1427/1984 (ΦΕΚ 40 Α'), για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους Έλληνες που διαμένουν στο έδαφος των λοιπών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παραμένουν σε ισχύ.
5. Όπου στη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών γίνεται αναφορά στον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων της Επικρατείας σ' αυτόν εντάσσονται και εκείνα των εκλογικών τμημάτων του εξωτερικού.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από εκλογείς που διαμένουν στο εξωτερικό με επιστολική ψήφο

Άρθρο 20

Προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος επιστολικής ψήφου

1. Έλληνες που διαμένουν ή βρίσκονται στο εξωτερικό μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα με επιστολική ψήφο.
2. Για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο απαιτείται ο εκλογέας:
 - α) Να έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και να μην έχει στερηθεί τούτου, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών.
 - β) Να είναι εγγεγραμμένος σε εκλογικό κατάλογο δήμου ή κοινότητας εκλογικής περιφέρειας εσωτερικού και να μην έχει εγγραφεί σε ειδικό δημοτολόγιο αποδήμων.
 - γ) Να υποβάλλει έγγραφη αίτηση στην Ελληνική Πρεσβευτική ή Έμμισθη Προξενική Αρχή, στην περιφέρεια της οποίας προτίθεται να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα.
3. Για την κατάρτιση ειδικού εκλογικού καταλόγου επιστολικής ψήφου εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 παρ. 3 του νόμου αυτού. Το περιεχόμενο, οι προθεσμίες και ο τρόπος υποβολής της αίτησης, τα στοιχεία κατάρτισης των ειδικών εκλογικών καταλόγων επιστολικής ψήφου, η δημοσίευση τους, η διαδικασία αναθεώρησής τους, καθώς και οι προθεσμίες υποβολής των ενστάσεων, ορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.
4. Εκλογέας που θα ψηφίσει με επιστολική ψήφο απαγορεύεται να ψηφίσει σε οποιοδήποτε άλλο εκλογικό τμήμα της ίδιας ή άλλης εκλογικής περιφέρειας, εντός ή εκτός Ελλάδος. Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου αυτής υπόκειται στις ποινικές και λοιπές κυρώσεις, που προβλέπονται από τη νομοθεσία των βουλευτών για την πολλαπλή ψήφο, ανεξάρτητα από το εάν η πράξη αυτή είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου διαπράχθηκε.
5. Εκλογέας που υπέβαλλε αίτηση για να ψηφίσει με επιστολική ψήφο αλλά προσέρχεται τελικώς στο εκλογικό τμήμα, μπορεί να ψηφίσει, αφού δηλώσει υπεύθυνα ότι δεν επιθυμεί τελικώς να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα με επιστολική ψήφο.

Άρθρο 21

Διαδικασία αποστολής και περιεχόμενο εκλογικού υλικού

Οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι επιστολικής ψήφου, μετά την οριστική κατάρτισή τους, κοινοποιούνται στους δήμους και στις κοινότητες οι οποίοι υποχρεούνται, το αργότερο δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη διεξαγωγή των εκλογών, να αποστείλουν με επείγουσα και συστημένη επιστολή σε κάθε δημότη τους που είναι εγγεγραμμένος στον ειδικό εκλογικό κατάλογο:

- α) Ένα ψηφοδέλτιο από κάθε συνδυασμό που μετέχει στην εκλογική περιφέρεια του εκλογέα καθώς και ένα λευκό ψηφοδέλτιο.

β) Έναν εκλογικό φάκελο από τους προβλεπόμενους στο άρθρο 75 Π.Δ. 96/2007.

γ) Ένα έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, με την οποία ο εκλογέας δηλώνει ότι ψήφισε σύμφωνα με την αρχή της μυστικής ψηφοφορίας και σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας εκλογικής νομοθεσίας.

δ) Έναν φάκελο μεγαλύτερου μεγέθους από τον εκλογικό, στον οποίο ο εκλογέας θα τοποθετήσει σφραγισμένο τον εκλογικό φάκελο και την υπεύθυνη δήλωση προκειμένου να τα αποστείλει στην εφορευτική επιτροπή της εκλογικής του περιφέρειας. Στον φάκελο αυτό αναγράφεται η διεύθυνση του δήμου ή της κοινότητας στην οποία ανήκει η εφορευτική επιτροπή στην οποία πρέπει να αποσταλεί, καθώς και το εκλογικό τμήμα στο οποίο ανήκει ο εκλογέας.

ε) Έντυπο με οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο.

Άρθρο 22

Διαδικασία ψηφοφορίας με επιστολική ψήφο και παράδοσή της στην οικεία εφορευτική επιτροπή

1. Ο εκλογέας αφού παραλάβει το εκλογικό υλικό, επιλέγει το ψηφοδέλτιο της προτίμησής του, θέτει εφόσον επιθυμεί τους σταυρούς που προβλέπονται για την εκλογική του περιφέρεια, τοποθετεί το ψηφοδέλτιο στο εκλογικό φάκελο και τον σφραγίζει. Στη συνέχεια συμπληρώνει και υπογράφει την υπεύθυνη δήλωση και τοποθετεί τόσο αυτήν όσο και τον εκλογικό φάκελο εντός του μεγαλύτερου φακέλου, το οποίο σφραγίζει, προκειμένου να αποσταλεί ταχυδρομικώς, ως συστημένη και επείγουσα επιστολή, στο δήμο ή στην κοινότητα που αναγράφεται στο φάκελο αυτό.

2. Ο δήμος ή η κοινότητα οι οποίοι παραλαμβάνουν εμπρόθεσμα φακέλους επιστολικής ψήφου, υποχρεούνται να τους διαφυλάξουν και να τους παραδώσουν στην εφορευτική επιτροπή του οικείου εκλογικού τμήματος το αργότερο μέχρι τη λήξη της ψηφοφορίας. Φάκελοι οι οποίοι δεν έχουν παραληφθεί από τον οικείο δήμο ή κοινότητα μία (1) ώρα πριν τη λήξη της ψηφοφορίας δεν λαμβάνονται υπόψη ως εκπρόθεσμοι, αριθμούνται και συντάσσεται για αυτούς σχετικό πρακτικό. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ορίζονται λεπτομέρειες αναφορικά με τον τρόπο διακίνησης των φακέλων επιστολικής ψήφου από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία την ημέρα των εκλογών, καθώς και για τον τρόπο έγκαιρης παράδοσής τους από τον δήμο ή κοινότητα στην οικεία εφορευτική επιτροπή.

Άρθρο 23

Πειθαρχικές και ποινικές ευθύνες

Οι πειθαρχικές και ποινικές διατάξεις που προβλέπονται στα άρθρα 109 έως 120 του Π.Δ. 96/2007 εφαρμόζονται και στην περίπτωση οποιασδήποτε ενέργειας η οποία έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, αλλοίωση καταστροφή ή μη έγκαιρη παράδοση της επιστολικής ψήφου ανεξάρτητα από το αν η πράξη είναι αξιόποινη και κατά τους νόμους της χώρας όπου διαπράχθηκε

Άρθρο 24

Ενέργειες της εφορευτικής επιτροπής επί επιστολικής ψήφου

1. Η εφορευτική επιτροπή στην οποία έχουν παραδοθεί φάκελοι επιστολικής ψήφου, αποσφραγίζει κάθε φάκελο και ελέγχει ότι εμπεριέχονται ο εκλογικός φάκελος και η υπεύθυνη δήλωση. Στη συνέχεια, ελέγχει βάσει της δήλωσης ότι ο

εκλογέας είναι εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο του εκλογικού τμήματος. Εφόσον συντρέχουν όλες οι ανωτέρω προϋποθέσεις, διαγράφεται το όνομα του εκλογέα από τον εκλογικό κατάλογο και εγγράφεται στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας με ένδειξη «επιστολική ψήφος». Τίθεται η σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής και η μονογραφή του Προέδρου της ο οποίος ρίχνει τον εκλογικό φάκελο στην κάλπη.

2. Δεν λαμβάνονται υπόψη φάκελοι επιστολικής ψήφου που δεν περιέχουν συμπληρωμένη και υπογεγραμμένη προσηκόντως υπεύθυνη δήλωση, που προέρχονται από εκλογείς μη εγγεγραμμένους στο οικείο εκλογικό τμήμα, που δεν περιέχουν εκλογικό φάκελο, που περιέχουν περισσότερους του ενός εκλογικούς φακέλους, που περιέχουν ανοιχτό εκλογικό φάκελο ή εκλογικό φάκελο που δεν ανταποκρίνεται στις προβλέψεις του άρθρου 75 Π.Δ. 96/2007. Στην περίπτωση αυτή ο φάκελος καταστρέφεται δίχως να ανοιχθεί και γίνεται σχετική μεία στο πρακτικό της παρ. 2 του άρθρου 93 του Π.Δ. 96/2007. Ακολουθεί η διαδικασία διαλογής που προβλέπεται στα άρθρα 89 επόμενα του Π.Δ. 96/2007.

3. Στο πρακτικό της παρ. 2 του άρθρου 93 του Π.Δ. 96/2007 γίνεται αναφορά του συνολικού αριθμού των εκλογέων που ψήφισαν με επιστολική ψήφο.

Άρθρο 25 **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του νόμου αυτού, αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι δυνατή από τις βουλευτικές εκλογές, που θα διενεργηθούν μετά την 1ην Ιανουαρίου 2010. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών μπορεί να καθορισθεί μεταγενέστερη ημερομηνία άσκησης του ανωτέρω εκλογικού δικαιώματος.